

Palestina & Israël

Werkstuk Jodendom

Door: ... en ...

Klas: G2

Docent: ...

Inleiding:

Wij hebben dit onderwerp gekozen omdat het heel erg actueel is in het nieuws en er meer over te weten willen komen. Wij gaan in dit werkstuk informatie geven over de conflicten die er in Palestina geweest zijn en er nog gebeuren. Palestina bestaat uit verschillende gebieden. De Gazastrook en de westelijke Jordaanoever. Als wij in dit project over Palestina praten hebben we het over deze gebieden. Ook de bevolkingsgegevens zijn bij elkaar genomen. Wij gaan in het eerste hoofdstuk de belangrijkste geschiedenis aspecten uitleggen om dit conflict te begrijpen met behulp van onze zelfgemaakte tijdlijn. Dan gaan laten we in hoofdstuk 2 de bevolkingsgegevens zien en wat daar opvalt. Voordat we u dit werkstuk laten lezen willen we eerst melden dat de bevolkingsgegevens niet allemaal congruent lopen. Daarna vertellen we in hoofdstuk 3 over Theodor Herzl en wat hij heeft betekent voor het Jodendom, Israël en het zionisme. Hoofdstuk 4 gaat over de gedachten achter de acties van beide landen en hebben wij interviews geanalyseerd om de opvattingen van de bevolkingsgroepen op papier te zetten. De Westerse wereld heeft ook veel invloed op de conflicten. De internationale opinie is belangrijk voor Israël en Palestina voor steun. In hoofdstuk 5 bespreken wij de invloed van andere landen buiten Palestijns grondgebied en wie ze steunen. In hoofdstuk 6 bespreken we onze opvattingen. Deze opvattingen zijn beargumenteerd op basis van bronnen die in de bronnenlijst onderaan het werkstuk staan. Wij hopen dat na het lezen van dit werkstuk u nieuwe dingen heeft geleerd of een nieuwe opvatting heeft en achteraf met ons wilt delen. Veel leesplezier! Onze hoofdvraag voor dit project is: Waarom is het conflict tussen Israëli's en Palestijnen zo moeilijk op te lossen?

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Geschiedenis & gebeurtenissen.....	4
Hoofdstuk 2: bevolkingsgegevens Israël en Palestina.....	9
Hoofdstuk 3: Theodor Herzl.....	10
Hoofdstuk 4: Standpunten Israëliërs en Palestijnen.....	11
Hoofdstuk 5: Wat vinden andere landen?.....	12
Hoofdstuk 6: Onze mening.....	13
Slotwoord.....	15
Bronnenlijst.....	16

Geschiedenis

In 1799 probeerde Napoleon “het land van Israël” uit te roepen als een joodse staat uit te roepen. Uiteindelijk heeft hij gedwongen moeten opgeven.

31 Juli 1882

De stad Rishon le Zion 5 km ten zuiden van Tel Aviv opgericht.

1885-1990

De term zionisme is uitgevonden en voor het eerst gebruikt in het tijdschrift Selbst Emanzipation door Nathan Birnbaum. Het zionisme is een reactie op de diaspora, omdat de verspreiding van de joden over de wereld volgens de zionisten niet goed had gewerkt en de joden werden gehaat en vervolgd door antisemieten. In het verbond tussen Abraham + zijn volk en God beloofde god Abraham een eigen volk en land. De zionisten streven dus ook naar de beloftes van het verbond. Het woord zionisme komt van de Zion berg af. Het zionisme is het streven van de joden naar een eigen identiteit en staat. Het zionisme is een van de belangrijkste oorzaken van het Palestijns conflict. In 1896 plaatst Theodor Herzl der Judenstaat. Der judenstaat is een pamflet met als doel het zionisme te steunen. In 1897 werd het eerste zionistische congres gehouden in Zwitserland waarna

1908

Er is al sprake van verzet tegen het Joods kolonialisme vóór de oprichting van Israël. De schrijver Majib Nassar verzet zich ertegen door middel van een anti zionistische krant. In 1917 verklaarde Groot Brittanie steun met de balfour verklaring. Hier waren de zionisten blij mee, maar de arabieren niet, omdat ze vonden dat de Britten een andere deal met Sharif Hussein van Mekka werd geschonden.

Op 12 mei 1948 is de staat Israël opgericht. De Britten en de Fransen hielpen de Joden door tegen de Palestijnen te vechten en het later te koloniseren. Palestina werd toen een kolonie van Groot Brittannië. Door alle conflicten gaf Groot Brittannië de kolonie aan de Verenigde Naties. Na de holocaust Hielpen de Britten de Joden met hun eigen staat zodat de Joden aan hun kant zouden blijven. Na de genocide gingen de Verenigde Naties mee in de ideeën van de Joden. Na de holocaust hadden ze ingezien dat ze een eigen staat nodig hebben en de Europese landen voelde zich schuldig over de genocide. En kreeg het zionisme een boost omdat ze zich niet meer veilig voelde in Europa.

10 juni 1967

De zesdaagse oorlog was een oorlog die Israël won van haar Arabische buurlanden: Egypte, Syrië, Palestina en Jordanië en het Israëlisch grondgebied werd bijna 4 keer zo groot. Dit leidde tot een groot vluchtelingenprobleem in Palestina

De eerste Intifada was in 1987 De eerste Intifada was verzet van het Palestijnse volk. De opstand was veroorzaakt door een incident waar vier mensen omkwamen door een aanrijding met een militaire vrachtwagen.

- De bezetting van het joodse volk
- armoede
- slechte toekomst voor de nieuwe generatie

- geen vertrouwen meer in de politiek
de tweede intifada was in 2000.

De aanleiding voor de tweede intifada was dat een Israëlische oppositieleider de tempelberg die een belangrijke religieuze betekenis heeft voor de islam in de buurt van de Al-Aqsa moskee. De moslims vonden dit niet goed en later die dag waren er gewelddadige conflicten.

Tijdslijn van Palestijns en Israëlijs conflict

(Deze tijdslijn is door ons zelf gemaakt.)

— TIJDLIJN PALESINA GESCHIEDENIS

17
99

Napoleon biedt Palestina als
thuisland aan voor joden

Rishion le Zion is
gevestigd in Palestina

18
82

17
87

De term Zionisme is
uitgevonden

Theodor Herzl publiceert
der judenstaat, opdracht
voor de oprichting van
een Joodse staat

18
96

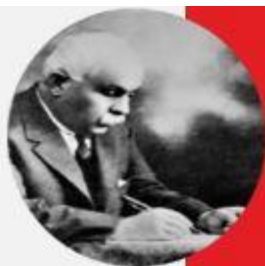
18
97

Het eerste zionistische
congres word in
zwitserland gehouden en
de eerste zionistische
organisatie word
opgericht

De zionistische leider
Chaim Weizmann
bezoekt voor de eerste
keer palestina

19
07

19
08

De Palestijnse schrijver
Majib Nassar publiceert
een krant tegen de
zionistische kolonisatie

Het zionistisch Britse
kabinetslid Herbert Samuel
schrijft de toekomst van
Palestina een geheime biografie
die zijn collega's aanmoedigd
om de zionistische vestiging in
Palestina te steunen

19
15

19
16

De geheime overeenkomst
van Sykes Picot word
ondertekent en het midden
oosten word verdeeld in
het franse en het britse
gedeelte

Groot britanië belooft
een 'Joods nationaal
thuis' op Arabisch land

19
17

19
19

Washington's King-Crane
comissie is uitgevoerd over
de toekomst van palestina

De volkenbond keurt
het Britse mandaat goed
en het doel om een
Joods thuisland te
verstigen

19
22

19
87

Eerste intifada

Tweede intifada

20
05

Hoofdstuk 2: Bevolkingsgegevens

Wij hebben de gegevens opgedeeld in 5 categorieën: armoede, Gemiddelde levensverwachting, inkomen, inwonersaantal en vergrijzing. De resultaten zijn beschreven in deze tabel.

	Israël	Palestina
bbp (2020)	402 Miljard USD	15,56 Miljard USD
bbp per inwoner (2020)	33. 610, 69 USD	3.239,73 USD
groei in bbp (2020)	-2,4%	-11,5%
inwoners onder de armoedegrens	21,7% (2016)	≈1/4 van de bevolking (2017)
gemiddelde levensverwachting	83,1 (2018)	75,4 westelijke Jordaanoever 74,4 Gazastrook (2018)
aantal inwoners	9,217 miljoen (2020)	4,803 miljoen (2020)
Vergrijzing vanaf 60+ en 65+	65+ 11%	60+ ≈5-6%

Zoals je bij de eerste kolom al kan zien is de BBP van Israël groter dan van Palestina. Volgens de website van Oxfamnovib komt dat door de Israëlische kolonisatie en had de economie van Palestina twee keer zo groot kunnen zijn zonder de Israëlische kolonisatie. Het aantal inwoners onder de armoedegrens is hoger in Palestina dan in Israël.

Het verschil van de levensverwachting is erg groot tussen de Palestina en Israël. De twee landen grenzen aan elkaar maar toch is er bijna sprake van 10 jaar.

Een van de oorzaken daarvan zijn de slachtoffers tussen de conflicten met Israël , maar ook omdat er in Palestina veel meer besmettelijke ziektes voorkomen dan in Israël. Het verschil heeft ook te maken met geboorte, want 28 op de 100.000 moeders overlijden aan kindergeboorte. Gemiddeld overlijden er ook negentien op de duizend baby's overlijden bij de geboorte. Palestina moet alle medicijnen importeren via Israël, Palestina moet dan ook hoge prijzen betalen voor de import daarbij wordt er geen rekening gehouden met de sociaal economische stand van Palestina.

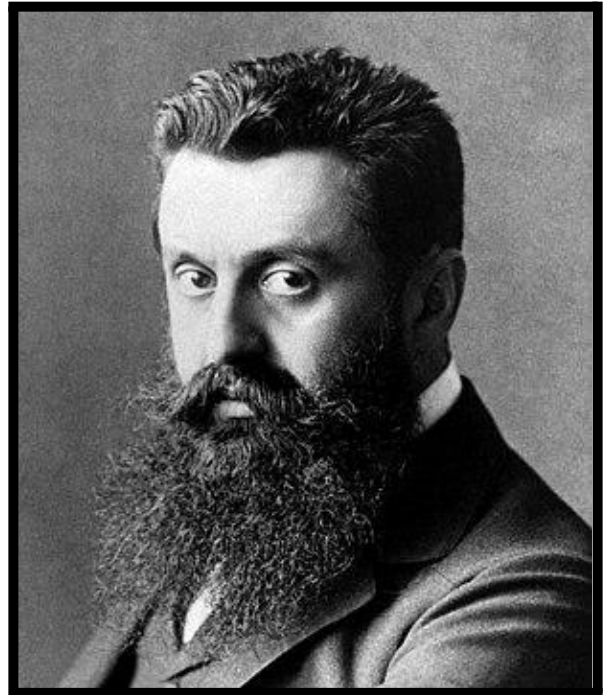
Over het algemeen is het duidelijk dat Israël het op sociaal economisch gebied beter heeft dan Palestina en gunstiger scoort in deze tabel. En zelfs in de human development index staat Palestina (107) veel lager dan Israël (19).

Hoofdstuk 3: Theodor Herzl

In het conflict tussen Palestina en Israël zijn veel mensen betrokken geweest. In dit hoofdstuk bespreken we Theodor Herzl, een man die veel heeft betekend voor het Jodendom.

Deze man was een Oostenrijks-Hongaarse jood. Hij was ideoloog, journalist en publicist. Hij wordt ook wel de vader van het zionisme genoemd.

Op 2 mei 1860 werd hij in het Hongaarse gedeelte van dubbelmonarchie Oostenrijk-Hongarije. Zijn ouders waren joods, maar niet orthodox. Theodor ging dan ook naar een joodse instelling voor lager onderwijs. Daarna ging hij naar een technisch college, maar al gauw stapte hij over op het Evangelisches Gymnasium. Zijn ouders stimuleerden hem volop om het uiterste uit zijn talenten te halen. Al op 13 jarige leeftijd bleek hij een literair talent te zijn. In 1878 verhuisde hij met zijn familie naar Wenen waar hij bij de universiteit rechten ging studeren. Als student had hij te maken met antisemitisme. Hij moest daardoor ontslag nemen bij zijn studentenclub.

Na zijn studie kreeg hij een journalistieke baan bij een krant. Hij werkte voor dit blad eerst in Wenen en even later in Parijs. Hij stond altijd onder druk van antisemitisme, tot hem een groot verdriet. Volgens Theodor was de enige oplossing de oprichting van een eigen Joodse staat. In 1896 bracht hij het boek 'de Jodenstaat' uit waarin hij de aanzet gaf tot het georganiseerde zionisme. Met dit boek creëerde hij zowat een eigen zionistische beweging. Veel mensen waren het eens met Theodor en sloten zich aan. In het boek beschreef hij 2 mogelijke plekken voor de eigen staat: Palestina en Argentinië. In het eerste congres was men het eens met Palestina. In 1897 richt Herzl een eigen krant op en in 1898 spreekt hij met Wilhelm II, tevens zijn eerste keer in Jeruzalem. In 1901 biedt hij aan de sultan aan om schuld te betalen in ruil voor een Joods thuisland in Palestina, maar helaas weigert de sultan. In 1902 komt het boek Altneuland uit. Het is een schets van hoe de Joodse staat er volgens Theodor uit moet zien. In 1903 weigerde de paus het zionisme te steunen en stemt Herzl in met het Oeganda-plan. op 3 juli 1904 sterft Theodor Herzl in Oostenrijk. Hij wordt begraven in Wenen en in 1949 herbegraven in Jeruzalem op de naar hem vernoemde heuvel.

Hoofdstuk 4: standpunten Israëliërs en Palestijnen

Er zijn twee Intifada's geweest. De eerste was in 1987 en de tweede in het jaar 2000. De eerste Intifada was een opstand van het Palestijnse volk. De protesten hadden als doel de Israëlische kolonisatie terug te dringen. De Israëlische producten werden geboycot en de Palestijnse werknemers die in Israël werkten staken. Het was voor Israël moeilijk om hierop te reageren omdat ze niet tegen een leger vochten maar tegen een hele bevolkingsgroep, een bevolkingsgroep is moeilijker te onderdrukken dan een leger verslaan en daarnaast moesten ze rekening houden met de publieke opinie. De relaties met de westerse landen zijn heel belangrijk voor Israël.

Er is soms ook sprake van een derde intifada. Die is er officieel nooit geweest, maar met derde intifada gaat het over de vreedzaam verzet van de dorpeelingen in Palestina van bijvoorbeeld de AAtW. Dat betekent "Anarchists against the wall" en naar het Nederlands vertaald dus Anarchisten tegen de muur. Het is dus een groep mensen die geloven dat ieder centraal bestuur onderdrukking veroorzaakt. Deze mensen knippen bijvoorbeeld de westoeverbarrière door als verzet.

Dit hele conflict heeft te maken met standplaatsgebondenheid. Israëli's willen hun eigen staat hebben om veiliger te zijn en de Joden zien Israël als "het beloofde land". Jeruzalem is officieel verdeeld in twee stukken: oost en west. Het Oosten is voor de Palestijnen en arabieren. West is voor de Joden in Israël. De stad is verdeeld in twee delen omdat de stad religieuze betekenis heeft voor de drie grootste religies in de wereld: Christendom, Islam en het Jodendom. De Palestijnen moeten nu hun huizen afstaan aan de Joden. In de Israëlische wet staat dat ooit gedocumenteerd Joods gebied toebehoort aan de Joden. De Joodse kolonisten willen een veilig thuis hebben en willen een mooie toekomst hebben voor hun staat. Die mooie toekomst gaat helaas ten koste van de toekomst van de Palestijnen.

Niet alle Israëli's zijn het met elkaar eens. Niet alle Israëli's zijn Joden en niet alle Joden in Israël zijn orthodox. Er zijn extremistische Israëlische Joden die niet willen dat Joden zich vermengen met andere religies of bevolkingsgroepen. Er zijn Joden die zeggen dat alle arabieren dood moeten of uit het land moeten verjaagd worden. Maar er zijn ook arabieren die wonen, werken en leven in Israël. Die mensen zijn blij dat ze in Israël wonen, omdat de sociaal economische toestand beter is, maar leven ook vooral in hun eigen bubbel. Dat kun je ook zien in hoofdstuk 3 met de bevolkingsgegevens. De scheiding tussen de verschillende religieuze groepen is groot en wordt met deze conflicten steeds groter.

Hoofdstuk 5: Wat vinden andere landen?

De westerse kijk:

Ten eerste: onze eigen kijk De gemiddelde Nederlander ziet alleen de traumatische beelden van de zoveelste nieuwe aanslag in het conflict tussen Palestina en Israël. Maar zeker niet iedereen weet precies de oorzaak.

Bij het vredesproces tussen Israëlische en Palestijnse groepen staat Nederland, net als de Europese Unie, achter de tweestatenoplossing. Dit betekent een veilig Israël en een onafhankelijke, democratische en levensvatbare Palestijnse staat die in vrede naast elkaar bestaan

Er is ook 'Het Nederlandse Palestina Komitee. Deze actiegroep streeft naar versterking van bondgenootschap met Palestina en komt op voor de rechten van het Palestijnse volk.

De VS:

De huidige Amerikaanse regering steunt het idee van een wapenstilstand in het conflict. Maar helaas gaat het niet zo ver om te proberen om Israël te overtuigen. Hij is oppervlakkig Nog niet zo lang geleden zei hij tegen Palestijnen en Israëliërs het volgende: "eenzelfde mate van vrijheid, welvaart en democratie" moet jullie gegund zijn. Een beetje optimistisch, niet? En laatst zei hij ook al: "Een wapenstilstand zou goed zijn, maar bekijk maar wanneer het kan." Allemaal een beetje vaag vonden wij. We zijn research gaan doen en we vonden Bidens minister van Buitenlandse Zaken. Hij was duidelijker op een persconferentie in Denemarken. Ik citeer: "Uiteindelijk is het aan de betrokken partijen om duidelijk te maken dat ze tot een wapenstilstand willen komen. Maar wij zijn bereid om dat te steunen."

Het Midden Oosten:

En ten slotte nog de landen waar de oorlog heel dichtbij is. Egypte en Qatar proberen achter de schermen druk uit te oefenen op de Israëlische beweging Hamas en andere gevaarlijke en gewapende groepen om een wapenstilstand. Al is het maar tijdelijk.

Egypte en Jordanië zijn ook cruciaal. Ze hebben beiden een goede band met zowel Palestina als Israël. In Jordanië zijn veel Palestijnse 'vluchtelingen', en in 1994 hebben ze vrede gesloten met Israël. Egyptische diensten onderhouden al jaren relaties met de Hamas. De Egyptische president zegt dat een wapenstilstand mogelijk is. Het land heeft 500 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de nodige heropbouw.

Eigenlijk hebben zowel de VS, Israël, heel wat Westerse landen en een paar landen uit het Midden Oosten een goede relatie met Hamas (de Israëlische beweging). Dit komt omdat ze Palestina en hun bewegingen beschouwen als een terreurorganisatie.

Onze mening:

....:

Ik zelf ben atheïst en in een atheïstische omgeving opgegroeid, dus ik zal de religieuze betekenis van het grondgebied in Palestina en Israël nooit kunnen begrijpen. Toch probeer ik mij in de situaties in te leven. In het proces van dit werkstuk ben ik veel te weten gekomen over de situatie. Het was makkelijker geweest om een ander onderwerp te kiezen en waarschijnlijk zouden we dat beter hebben gepresteerd, maar een uitdaging kan geen kwaad. Ik ben blij dat we voor deze opdracht lessen hebben gehad over het jodendom en dan vooral de verhalen die beschreven worden in de heilige boeken. We zijn er achter gekomen dat de lesstof ook heel veel te maken heeft met ons gekozen onderwerp. Ik kies niet graag kanten. Ik neig naar de kant van Palestina, maar ik ben er van overtuigd dat ik nog te weinig weet om een oordeel te hebben.

Ik vind dat Israël op militair gebied superieur is tegenover Palestina. Je zou het kunnen vergelijken met de ruzie met je oudere broer. Als je jouw broer pijn doet kan je iets terug verwachten, maar je broer zal nooit al zijn kracht gebruiken, omdat hij weet dat dat niet nodig is, omdat jij hem toch niet veel schade kan aanrichten. In de huidige situatie tussen Palestina en Israël gaat het mis. Je zou Israël kunnen zien als de oudere broer. Palestina is naar mijn mening duidelijk inferieur vergeleken met Israël. Dat kan je zien aan het verschil tussen slachtoffers van de twee landen, maar ook de bevolkingsgegevens in hoofdstuk drie komen tot die conclusie.

Ik ben fel tegen de Israëliische muur omdat het mij teveel doet denken aan de apartheid en de muren van Belfast. De apartheid was in Zuid Afrika de periode in de 20e eeuw dat de mensen op basis van hun ras privileges kregen en gescheiden werden van de andere groep. De muren rond Belfast zijn er neergezet omdat de protestanten en de katholieken te gewelddadig werden naar elkaar. Volgens mij is de reden dat we geschiedenis onderwezen krijgen zodat we er van leren en niet dezelfde fouten maken.

En als Palestina belangrijk is voor de joden, christenen en islam waarom niet samenwerken om deze historische plekken te behouden en na te laten voor de volgende generatie?

Ik weet eigenlijk niet van wie het grondgebied is. Het moeilijke is dat het antwoord op die vraag iedere keer verandert. Het ligt eraan naar welke periode je kijkt. Als er een duidelijk en helder antwoord zou zijn op die vraag dan was deze kwestie veel minder moeilijk zijn. Het ziet er naar uit dat vrede niet zo snel zal komen als je kijkt hoe het er nu voor staat, maar toch hou ik hoop en zal ik me er in blijven verdiepen, omdat ik nog niet alles weet en in de hoop om het ooit te begrijpen.

....:

Net zoals ... ben ik niet gelovig. Al weet ik wel het nodige over de grootste religies. Door onze lessen levensbeschouwing heb ik in de geschiedenis van het Jodendom kunnen duiken. Ik moet toegeven dat het veel indrukwekkender was dan ik had gedacht. Ik had het onderschat. Nu weet ik veel over de rijke geschiedenis van aartsvaders, profeten en het beloofde land. ... en ik hadden op onze huidige kennis die we hebben opgedaan de afgelopen weken en voor een van de andere onderwerpen kunnen kiezen. Dat zou bovendien ook makkelijker zijn aangezien wij niet gelovig zijn. En toch hebben ... en ik dit onderwerp voor ons project gekozen, en ik persoonlijk heb er geen spijt van. Het conflict gaat inhoudelijk veel verder dan de beelden van het geweld dat je op het journaal ziet.

De vergelijking met 'ruzie met je oudere broer' van ... vind ik bijzonder goed gevonden en ik sta er volledig achter. Het is zo dat Palestina niet zo veel kan doen tegen Israël. Nadat ik een aantal bronnen had bestudeerd heb ik de beslissing gemaakt dat het lastig is om een kant te kiezen en daarom ben ik in dit conflict neutraal. Het lijkt de makkelijkste keuze, maar naar mijn mening de beste. Palestina is inderdaad belangrijk gebied voor verschillende religies, maar Engeland heeft het namens Israël 'gegeven'. Aangezien dit zo lang geleden is en Engeland niet meer de baas is over Israël snap ik het als ze Palestina terug willen. Aan de andere kant ben ik het eens met Palestina: ze hebben het lang geleden gekregen. Vanaf toen was het van hun. Zij mogen nu zelf bepalen of ze weer een willen worden met Israël of niet. Ik vind alleen het niet nodig om die vreselijke oorlog te voeren.

Als ik Palestina was, zou ik me eerder overgeven dan zo door gaan, want straks vallen er nog veel meer slachtoffers. En, in het ergste geval, raken de belangrijke steden en monumenten voor het Jodendom (en het christendom) beschadigd. Dat heb je helemaal niks meer. Ja, misschien wel een stuk grond die nog steeds heilig is, maar alles wat dat visualiseerde is weg. Bovendien weet je niet hoelang deze oorlog nog gaat duren. Het kan alleen maar erger worden.

Als ik Israël was, zou ik in overleg gaan met Palestina. Een overeenkomst sluiten. Ikzelf zou het een goede middenweg vinden als Palestina deel van Israël wordt, maar dan wel onafhankelijk en met een eigen regering. Het maakt mij eigenlijk niet zo heel veel uit. Het gaat mij erom dat de oorlog stopt.

En begrijp me niet verkeerd: Wat ik het beste zou vinden is dat het bleef zoals het voor de jarenlange oorlog was. Israël zit verkeerd. Palestina zit verkeerd.

Slotwoord:

Beste lezer,

Wij, ... en ..., hopen dat je iets geleerd heeft nu je dit hebt gelezen. Weer een beetje kennis. Maar we hopen vooral dat je hebt genoten van ons verslag. Misschien heeft het je wel een nieuwe kijk gebracht. Misschien hebben we je nieuwsgierig gemaakt en wil je nu meer weten over deze rijke geschiedenis die op de dag van vandaag nog steeds actueel is. Het is een ingewikkeld onderwerp met veel verschillende standpunten.

Onze hoofdvraag voor dit project was: Waarom is het conflict tussen Israëliërs en Palestijnen zo moeilijk op te lossen?. En, na al ons onderzoek, hebben wij ons antwoord. Wij denken dat iedereen standplaatsgebonden is. En als je er goed over nadenkt kun je je inleven in het standpunt van Palestina, maar ook in het standpunt van Israël. Het onderwerp is heel ingewikkeld. Voor ons is dan ook meer de vraag: Hoe gaan we het oplossen. Maar om daar achter te komen moest je onze hoofdvraag oplossen: Je moet kijken naar de oorzaak voordat je het gevolg terug kan draaien.

Bronnenlijst:

(plaatje) : <https://npokennis.nl/longread/7579/waarom-is-de-staat-israel-gesticht>

Hoofdstuk 1:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Isra%C3%ABlisch-Palestijns_conflict

<https://www.cidi.nl/dossier/geschiedenisvanisrael-het-napoleontische-tijdperk/>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Zionisme>

https://en.wikipedia.org/wiki/Rishon_LeZion

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Intifada>

(site) <https://npokennis.nl/longread/7579/waarom-is-de-staat-israel-gesticht>

(filmpje) <https://youtu.be/iRYZjOuUnlU>

(document) <https://www.elon.edu/u/academics/csrrcs/wp-content/uploads/sites/478/2017/08/Israaël-Palestine-Resource-Packet.pdf>

(tijdlijn) https://interactive.aljazeera.com/aje/palestineremix/timeline_main.html

(filmpje) <https://youtu.be/NeZ4yXyzUG0>

<https://historiek.net/zesdaagse-oorlog-oorzaken-gevolgen-1967/70284/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Zesdaagse_Oorlog

<https://historiek.net/balfour-verklaring-1917/5601/#:~:text=Arthur%20Balfour%20Ook%20wel%20Balfour,Rotschild%2C%20een%20prominent%20Brits%20zionist.>

hoofdstuk 2:

<https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/landen/palestina/cijfers>

<https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/landen/isra%C3%ABl/cijfers>

<https://www.joods.nl/2020/04/nieuwe-voorspelt-dat-in-2040-israel-128-miljoen-inwoners-heeft/>

<https://palestina-komitee.nl/kaarten/>

<https://www.gemiddeld-inkomen.nl/inkomen-per-land/>

<https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/landen/palestina/cijfers>

<https://www.oxfamnovib.nl/nieuws/50-jaar-bezetting-palestijns-gebied>

<https://www.cidi.nl/een-vijfde-bevolking-israel-leeft-in-armoede/>

<https://www.huisartsnu.be/2021/nr3/artikel/gezondheidsproblemen-bij-de-palestijnse-bevolking-impact-van-de-conflicten-de>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Isra%C3%ABl>

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Palestina_\(staat\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Palestina_(staat))

hoofdstuk 3:

<https://niw.nl/theodor-herzl-ziener-van-de-staat/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Theodor_Herzl#zionisme

plaatje: https://www.christipedia.nl/wiki/Theodor_Herzl

https://nl.wikipedia.org/wiki/Arabische_Isra%C3%ABli%C3%ABrs

hoofdstuk 4:

(site) <https://www.theguardian.com/world/2018/oct/22/what-israelis-and-palestinians-think-un-cut-interviews-from-the-streets>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Intifada>

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Anarchisme>

(filmpje) https://youtu.be/_Jj8vne0ca0

(filmpje) <https://www.youtube.com/watch?v=h0qDBaoQe8A>

(flimpje) https://youtu.be/1e_dbsVQrk4

hoofdstuk 5:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Isra%C3%ABlisch-Palestijns_conflict

<https://www.vrt.be/vrtnews/nl/2021/05/17/wie-kan-de-wapens-doen-zwijgen-en-wie-kan-het-v-redesproces-weer/>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationale-vrede-en-veiligheid/nederland-midd-en-oosten>

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5231216/steeds-meer-nederlanders-klaar-met-israel>

<https://palestina-komitee.nl/>